

Pogovor z Lojzetom Cviklom o finančnih težavah mariborske nadškofije

TV SLOVENIJA 1, 27.01.2011, ODMEVI, 22:14

TOMAŽ BRATOŽ (voditelj): Nadaljujemo torej s finančnimi težavami, ki so zajele družbe v neposredni in posredni lasti mariborske nadškofije. Insolventnost so tako razglasili, Gospodarstvo Rast, ki je v 100-odstotni lasti škofij mariborske metropolije, pa holdinga Zvon 1 in dva, ki sta v lasti Gospodarstva Rast. V prisilni poravnavi pa se je znašlo tudi telekomunikacijsko podjetje T2. Finančni zlom teh družb pa lahko na kolena pahne tudi samo mariborsko nadškofijo, ki se je za pomoč družbam tudi zadolžila.

MATEJ KOROŠEC (novinar): Nadškofija Maribor je skupaj s škofijama Celje in Murska Sobota večinska lastnica insolventnega Gospodarstva Rast. To je večinski lastnik Holdinga Zvon 1 in telekomunikacijskega podjetja T2. Prvi je insolventen, drugi pa v prisilni poravnavi. Po vrhu vsega Holding Zvon 2 nadškofiji dolguje 13 in pol milijona evrov. Po podatkih, o katerih je poročal tudi italijanski časnik L'Espresso, naj bi sicer mariborska nadškofija posredno, preko vseh podjetij imela več kot 800 milijonov dolga, kar pa na nadškofiji zanikajo. Urad za odnose z javnostmi nadškofije Maribor tako odgovarja, da je neposredni dolg nadškofije le 17,4 milijona evrov. Za sanacijo Gospodarstva Rast pa so zastavili samostan v Studenicah, oglarsko delavnico v Hočah in del objekta na Vrbanski ulici v Mariboru, v skupni vrednosti 3 milijone evrov. Zanikajo pa, da bi zastavili dvorec Betnava in Zavod Antona Martina Slomška, kjer deluje tudi škofijska gimnazija.

Dr. IVAN ŠTUHEC (direktor Zavoda Antona Martina Slomška): Moram pa seveda z veseljem ugotavljati, da na srečo stavba, ki je tu za nami in v kateri je Zavod Antona Martina Slomška, ni pod hipoteko. Tako, da naš obstoj ni ogrožen.

KOROŠEC: Dogajanje v mariborski cerkvi je tako ujezilo številne Mariborčane.

MARIBORČAN 1: To je žalostno, zato ker ponavadi je največ denarja imela cerkev do zdaj.

MARIBORČANKA 2: Zaupanje sem imela. Veliko. Zdaj pa imam pomisleke.

KOROŠEC: Pa bi se po vašem splehu cerkev lahko ukvarjala z gospodarsko dejavnostjo?

MARIBORČANKA 2: Ne. Ona naj se posveča svojim dejavnostim, mislim, da je to najbolje.

MARIBORČAN 1: Seveda pa denar je pokvaril še cerkev. Človeka pokvari, pa cerkev tudi.

KOROŠEC: V družbi Gospodarstvo Rast priznavajo le za 40,7 milijona dolgov. Po priporočilih Vatikana pa je mariborska nadškofija za finančno prestrukturiranje svojih podjetij najela svetovalni družbi TMF in Rothchild. Po pripravljenih načrtih se nameravajo vodstva družb znova sestati z bankami, pri katerih upajo, da jim bo uspelo doseči reprogramiranje kreditov. Novi upravitelj nadškofijskega premoženja Lojze Cvikl pa je za tednik Družina poudaril, da tudi po najbolj črnem scenariju lahko utrpijo le določene posledice, ne pa bankrota.

BRATOŽ: V mariborskem studiu lepo pozdravljam ekonomista mariborske nadškofije, gospoda Lojzeta Cvikla. Dober večer.

LOJZE CVIKL (ekonomista mariborske nadškofije): Dober večer vam.

BRATOŽ: Gospod Cvikl, v prejšnjem pogovoru smo nekako zaključil, češ v mariborski metropoliji ste se vedli kot tranzicijski tajkun. Smo slišali, da ste hazardirali z zadolževanjem in zakockali denar delničarjev. Pa me zanima, priznavate torej neposredno moralno in materialno odgovornost za takšne hude izgube?

CVIKL: Torej najprej želim poudariti to, da so pač podjetja, oziroma holdinga del slovenskega prostora. In da v slovenskem prostoru smo skoraj vsak dan priče, ko podjetja morajo razglašati insolventnost, oziroma ko se ubadajo s stečajem. Tako, da bi lahko govorili najprej o nekem sistemskem, o sistemski napaki. Do te napake pač prihaja zaradi tega, ker je pač zakonodaja prehodna in dopušča te stvari. Tukaj o tajkunu nebi smeli govoriti zato, ker tajkuni navadno so začeli, so vzeli neko materialno dobrino in potem si vzeli posojila in sebi pridobili veliko premoženje. Tukaj v ozadju...

BRATOŽ: Ampak gospod Cvikl, tudi tukaj so enormne izgube. Oprostite, da skačem v besedo. Prejšnji sogovornik je recimo govoril tudi o pohlepu in o tem, da so tu posli bili hazardiranje, oziroma, da je to bil hazard, da so bile to zelo tvegane naložbe, ki se jih cerkev morda nebi ravno posluževala, glede na svoje svojstvo.

BRATOŽ: No, najprej moram, najprej bi rad rekel to, da gotovo osnovno poslanstvo cerkve je oznanjevanje evangelija, torej pastoralna dejavnost, podeljevanje zakramentov, potem pa vzgojno socialno karitativna dejavnost. Ampak ta dejavnost, če vzamemo vzgojno dejavnost, prej smo videli prispevek iz Urbanske. Če hočeš imeti vzgojno dejavnost, potrebuješ tudi materialna sredstva. In ravno zaradi tega, da bi škofija imela ta materialna sredstva, je potem šla v ustanavljanje podjetja Gospodarstvo Rast, ravno z željo, da bi ona direktno s tem ne gospodarila, oziroma razpolagala. Na žalost je pač prišlo do tega, da se to zelo povezuje med seboj. Čeprav v samem začetku to in tudi danes ni želja nadškofije. Želja nadškofije je, da bi svoje poslanstvo opravljala...

BRATOŽ: V redu, ampak očitno ste imeli slabe upravljavce, slabe nadzornike. Kako bi si sicer razložili, da je recimo delnica Zvona 1 v dveh, treh letih iz 16 evrov padla danes na komaj 4 cente. To je 4.000 odstotkov. To je hazard.

CVIKL: Torej jaz bi zdaj, ja to je, težko rečem, dajem neko sodbo, ker sem v to zgodbo stopil šele pred dvema mesecema. In sem vstopil v to zgodbo z željo, da bi pač pomagal, kolikor se pač da, da bi se ta zgodba zaključila čim boljše. Še predvsem, jaz sem imel pred seboj male delničarje in tiste, ki so, prej smo slišali prispevek, ki so zaupali in zaupajo cerkvi, in so zato izročili svoje prihranke, ki so jih mogoče zelo težko prihranili, ali pa svoje zaslužke. In moja želja je bila in tudi zato je tudi nadškofija najela te zunanje svetovalce, zunanje sodelavce in jim dala nalogo, kot prvo nalogo, ko bodo pripravljali sanacijski program, da bi upoštevali ravno to, če se da te prihranke rešiti. Zato smo ravno, prej je tudi prispevek omenil, da smo ravno pred tem, ko so ti svetovalci skoraj...

BRATOŽ: Dobro, imate svetovalce, ampak kdo bo pa odgovarjal za to, kar se je zgodilo? Vemo, v siceršnjih družbah torej gredo vodilni morda in tudi kakšna denarna odgovornost sledi. Ampak kaj pa pri vas?

CVIKL: Torej gotovo prva stvar, cerkev kot taka se zaveda odgovornosti in jo tudi sprejema in tudi ji je iskreno žal, da je do tega prišlo. In zato smo tudi, se trudimo in delamo, da bi se iz tega rešili.

BRATOŽ: Dobro, to je zdaj moralna odgovornost. Kaj pa potem materialna odgovornost, kaj bo teh 65.000 delničarjev, bo na koncu kaj dobilo iz tega, kar je ostalo tega premoženja?

CVIKL: Torej odvisno od scenarija. Prej ste omenili, da so pač svetovalci prišli do tega, da lahko predstavijo sanacijski program. In oni so pripravili tri programe. Zdaj je malo odvisno, kako bodo oni in banke dosegli sporazum, če bi po eni varianti, bi lahko, po tisti optimistični, najboljši varianti, bi mali delničarji dobili nazaj dosti, oziroma vse. Ne takoj, zato ker sistem je danes v takšnem stanju, vemo, da na primer pred tremi leti je delnica bila 15 evrov. Danes je nič - deset. In če bi program uspel, potem bi počasi te delnice začele rasti. Je pa seveda...

BRATOŽ: Gospod Cvikl, pogledjva zdaj še ta pogovor, ki smo ga posneli v Rimu in potem nadaljujeva. Finančne težave mariborske nadškofije odmevajo tudi v Italiji. Po poročanju drugega največjega tednika v državi, rimskega L'Espresso, ki se sklicuje na poročilo vatikanskega revizorja, naj bi zgrešene naložbe mariborski nadškofiji nakopale za več kot 800 milijonov evrov izgube. Cerkev pa naj bi tako grozil eden največjih finančnih polomov v zgodovini. V mariborski nadškofiji so pisanje zanikali, po njihovih besedah naj bi dolgovi podjetij, v katerih imajo lastniške deleže, znašali zgolj 17 milijonov evrov. Pogovarjali so se z avtorjem članka, ki se je dokopal, kot pravi, do vatikanskega poročila o finančnih operacijah mariborske cerkve.

MOJCA ŠIROK (novinarka): V mariborski nadškofiji so zanikali oziroma popravili podatke iz vašega članka, po katerih naj bi dolg podjetij v njihovi lasti znašal 800 milijonov evrov. Kako komentirate ta popravek?

EMILIANO FITTIPALDI (novinar tednika L'Espresso): Cerkev vedno zanika, ko jo zasačijo z roko v marmeladi. Zame je pomembno to, da Sveti sedež v Rimu ni zanikal niti vrstice mojega članka. Glede na to, da se sklicujem na dokument, ki prihaja iz Vatikana, bi moje pisanje, če bi bilo napačno, verjetno zanikali neposredno v Rimu.

ŠIROK: Na katere vire oziroma dokumente se opira vaš članek?

FITTIPALDI: Na problem sam so me opozorili slovenski viri iz Ljubljane in Maribora. Poročilo, ki sem ga videl, pa je poročilo ekonomskega strokovnjaka Svetega sedeža, ki so ga januarja lani poslali v Maribor, da pregleda poslovanje nadškofije in njenih podjetij. Pripravil je ta dokument, nekakšen tajni dosje, in ga izročil papežu in njegovemu državnemu sekretarju Tarcisiu Bertoneju.

ŠIROK: Ali glede na to poročilo obstajajo kakšne možnosti, da se ta podjetja še lahko rešijo ali pa jim preostane le bankrot?

FITTIPALDI: Poročilo je zelo jasno. Če bi dolgovi res znašali le 17 milijonov evrov, verjetno nebi bilo težav, a v resnici jih je, kot sem zapisal, 800 milijonov evrov. V poročilu piše, da brez takojšnjih prilivov kapitala štirim podjetjem – Rasti Zvonu 1 in Zvonu 2 ter še enemu pomembnemu komercialnemu podjetju – ne preostane drugega kot bankrot.

ŠIROK: V Vatikanu so nam odgovorili, da zadeve ne morejo komentirati, ker da se ta nanaša neposredno na mariborsko nadškofijo. Je po vašem mnenju mogoče, da bi Vatikan v tem primeru posredoval z naložbami oziroma finančno pomočjo?

FITTIPALDI: Ne. Vatikan se v takšnih primerih, kot se je zgodil tudi ob škandalih, ki so zaradi pedofilskih duhovnikov zajeli ameriško cerkev, distancira od lokalnih cerkva. Po ugotovitvah papeževih odposlancev mariborska nadškofija Vatikana nikoli ni prosila za dovoljenje za nepremišljene finančne akrobacije. Zato so za Vatikan nezakonite, za njihovo reševanje pa ne bo dal niti evra. Za varčevalce in za banke, ki so mariborski nadškofiji posodili na desetine milijonov evrov, pa je to seveda velika težava.

BRATOŽ: Ja, gospod Cvikl, Vatikan ne bo pomagal, ne. Smo slišali, 800 milijonov evrov je tega dolga, kako boste zdaj to luknjo napolnili? Boste razprodajali cerkveno nepremičnino, ali pa morda te deleže?

CVIKL: Torej najprej bi rekel eno besedo o avtorju tega prispevka...

BRATOŽ: Morava biti zelo kratka in specifična. Na tem poročilu je tudi vaš podpis, 800 milijonov evrov, tako piše.

CVIKL: Tega avtorja poznam dobro. Mislim zdaj, ampak tukaj je problem tega prispevka je, da vse vrže v en koš. V smislu, da tukaj je bilo govora, da so tukaj 4 enote. In mi govorimo o, torej o 17,4 govorimo o nadškofiji kot nadškofiji. Ne govorimo o Rasti, ne govorimo o Zvonu 1, ne govorimo o Zvonu 2 in T2.

BRATOŽ: Ampak to gre naprej.

CVIKL: To je prva stvar.

BRATOŽ: To gre naprej, to lastništvo in na koncu pridemo do te velike mase.

CVIKL: Ja, nadškofija v strogem pomenu, v strogem pomenu besede je to. Vse ostale družbe imajo svoje vodstvo, imajo svoje nadzorne svete in zato tudi, kaj bi rekel, one, mi kot nadškofija ne moremo dajati za njih poročil. Zato nadškofija je dala svoje poročilo.

BRATOŽ: 800 milijonov ali ne, gospod Cvikl?

CVIKL: Torej 800 milijonov je, kakor jaz vem, je manj, ni 800 milijonov. Je pa odvisno, kako gledaš, odvisno kako gledaš na stvar zato, ker če...

BRATOŽ: Za vas je problem kaj, samo 17 milijonov? In drugo je potem problem teh družb.

CVIKL: Ne, torej ja. Ja, seveda. Mislim, mi smo, nadškofija je najela svetovalca ravno z namenom, da bi pomagala, kot ste prej omenjali, da bodo ti ljudje ostali brez vsega, da bi po svojih močeh našli, torej skupaj z bankami en način, da bi tem ljudem čim, da bi ti ljudje dobili čim več nazaj.

BRATOŽ: Dobro, kaj bo to, bo to prodaja cerkvenega premoženja, nepremičnin?

CVIKL: Torej, da bo prodaja, najprej je, torej gre za sanacijski program, po katerem torej še ni, do sedaj je bila samo razglašena insolventnost. Pomeni, da v mesecu dni mora vsaka družba pripraviti čisto konkreten program sanacije. Če bodo to banke sprejele, potem bomo videli, ali je to prisilna poravnava, ali je to kaj drugega. Ampak to smo še, torej zanimivo je, da...

BRATOŽ: Še ne veste, ali boste prodali cerkvene nepremičnine, dobro. Boste prodali deleže, Petrol, Helios, Iskra Avtoelektrika, tu imate preko teh družb kar nekaj.

CVIKL: Zato, ker niti še ni na mizo položen torej konkreten sanacijski program. Najprej mora priti na mizo sanacijski program, šele potem bomo videli, ali bomo prodajali ali ne. Pa ne bo, mislim nadškofija ne bo, bodo družbe, ki jih bo to doletelo. Zato pravim, da tukaj je treba to jasno...

BRATOŽ: Vatikan vam ne bo pomagal, je to jasno?

CVIKL: Kako?

BRATOŽ: Sveti sedež ne bo prispeval ničesar.

CVIKL: Torej Sveti sedež je že prispeval s tem, da nam je pomagal najti svetovalce. Se mi zdi, da je največ lahko naredil. Torej mi smo imeli že prejšnje leto določene ljudi, določene družbe, ki so prihajale s programi, ampak noben program pa ni bil takšen, da bi bil ugoden za te, ravno za te **male delničarje**, oziroma za te majhne varčevalce. Bili so programi, kjer bi pač, kako bi rekel, na nek način rešili stvar, ampak na račun ravno teh najmanjših in tukaj je cerkev šla v to...

BRATOŽ: Še nekaj glede na te očitke za nazaj.

CVIKL: Ja.

BRATOŽ: Ja, gospod Cvikel, zakaj niste obveščali Vatikana, kaj se je vse dogajalo? Menda ste zaobšli ta pravila, kdaj se poroča o katerih poslih, do milijona evrov pa naprej.

CVIKL: Torej jaz sem tukaj dva meseca, tako da bi težko dajal odgovor za... V tem času redno obveščamo in smo v rednem stiku, kar sem jaz tukaj. Za nazaj pa bi težko dejal, zakaj niso. To bi morali vprašati tiste, ki so bili takrat odgovorni.

BRATOŽ: Boste kakšno preiskavo naredili pri vas, kaj se je dogajalo?

CVIKL: Torej preiskavo...

BRATOŽ: Interno.

CVIKL: Saj, kot ste prej omenili, torej vsa situacija je bila izročena torej Rimu, torej Vatikanu o tem, kako, kakšna je situacija, kako so stvari potekale. Tako, da se mi zdi, da več preiskave ni potrebna, saj je vse jasno.

BRATOŽ: Najlepša hvala za izčrpna pojasnila. Hvala gospod Cvikel.

CVIKL: Hvala tudi vam. Na svidenje.